

3. Mapování krajnotvorných prvků

Pomůcky: mapa v měřítku 1:10 000, fotoaparát, GPS, zápisník

Úkol:

V okolí školy/bydliště vytipujte trasu na dopolední/celodenní vycházku po okolí s následujícími úkoly:

- na trase min. 6 zastavení – u významných prvků (dominant) krajiny podle vyhlášky 500/2006 Sb.¹

Mezi významné prvky lze zařadit:

- místa s geniem loci,
 - pohledové osy,
 - bariéry,
 - zanedbané plochy
 - vizuální zábrany
 - a další...
- zaměřit prvek pomocí GPS souřadnic
 - ke každému prvku přiřadit symbol pro zanesení do mapy
 - prvky zaznamenat do mapy
 - pořídit fotodokumentaci
 - vytvořili karty s jednotlivými prvky a návrhem, zda má být prvek zachován či jak o něj dále pečovat apod. (viz ukázka)

¹ 500/2006 Sb. – Vyhláška o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti

Základní teorie:

KRAJINOTVORNÉ PRVKY

Genius loci je duch místa. Zahrnuje pozitivní i negativní vnímání krajiny. Bývá důvodem proč se na určité místo opakovaně vracíme. Geniem loci mohou být např. hrady, zámky, bojiště, hřbitovy, boží muka, památníky, vodní plochy či průmyslová architektura.

Pohledová osa je významnou linií uvnitř zástavby, která mohla vzniknout historickým vývojem či byla založena záměrně. Může propojovat části města, ale nemusí směřovat k významným cílům v krajině.

Dominanta je pohledově významný prvek v urbanistické kompozici. Může se jednat o budovu či přírodní útvar, který má význaný vliv na strukturu města či krajiny. Okolí napomáhá dominantě k tomu, aby vynikla.

Osa – cesta může spojovat významné cíle v městské struktuře nebo v krajině.

Pohledová zábrana je bariéra či překážka, která brání výhledu.

Zanedbané místo je zpustlý a zanedbaný prostor, kterému není věnována dostatečná péče a pozornost např. černé skládky.

Více viz:

Genius loci – Kolejka – Nauka o krajině

- <http://www.vitejtenazemi.cz/krajina/index.php?article=142>

Pohledová osa - Významná, historickým vývojem vzniklá nebo záměrně založená linie uvnitř zástavby, nebo urbanizovaného prostoru, soustřeďující funkční aktivity a prostorové senzace. Kompoziční osy mohou propojovat části města, mohou, ale nemusí směřovat k významným cílům (uzlům) městské struktury nebo krajiny (cílem může být i významný přírodní útvar).
HEXNER, Michal. Územně analytické podklady hlavního města Prahy. Téma 11.15. Kompoziční osy a průhledy [online]. Praha, 2007, 38 s. [cit. 2014-09-23].

<http://www.uur.cz/default.asp?ID=4738>

Dominanta - Převládající (pohledově významný) prvek v urbanistické kompozici. Významná budova nebo soubor budov i přírodní útvar, ovládající svou polohou, hmotou nebo výtvarnými vlastnostmi strukturu města nebo krajiny. Okolí se dominantě podřizuje a napomáhá jejímu vyniknutí. *OBERSTEIN, Ivo, CACH, Jan. Názvosloví urbanismu a územního plánování. Praha: FA ČVUT, 2001. Materiál z výzkumného úkolu MSM 210000026 „Proměny urbanismu“.*

<http://www.uur.cz/default.asp?ID=4738>

Osa – cesta Významná, historickým vývojem vzniklá nebo záměrně založená linie uvnitř zástavby, nebo urbanizovaného prostoru, soustřeďující funkční aktivity a prostorové senzacce. Kompoziční osy mohou propojovat části města, mohou, ale nemusí směřovat k významným cílům (uzlům) městské struktury nebo krajiny (cílem může být i významný přírodní útvar). *HEXNER, Michal. Územně analytické podklady hlavního města Prahy. Téma 11.15. Kompoziční osy a průhledy [online]. Praha, 2007, 38 s. [cit. 2014-09-23]. Dostupné z: [Kompoziční osy a průhledy](#)*

<http://www.alena.ilcik.cz/1412-zlobice.php>

Opátovka

Kategorie: Místo z géníem loci

Označení v mapě : G 21

Souřadnice: N 49°17'46,9"
E 016°45'46,3"

Zdůvodnění zařazení do kategorie: Toto místo v minulosti bylo lesní školkou. Tradicí v této oblasti bylo vysazovat okolo lesních školek cizokrajné dřeviny. Později byla lesní školka zrušena a nahrazena trávníkem, na kterém byly umístěny lavičky k odpočinku. Je označována také jako „Stará zámecká zahrada“ a stala se výletním místem pro obyvatele i návštěvníky Křtin. Vyskytuje se zde celá řada dřevin, které nejsou běžné v našich lesích. Je to hezké čisté prostředí.

Návrh: Zachován